

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ภายใต้กรอบการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 ข, หน้า 26) ใน 6 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 556 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา 556 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เครื่องมือนี้ผู้วิจัยนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูรายฤทธิ์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน แล้วนำไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านสภาพปัญหาการบริหารงานอยู่ระหว่าง .20 – .80 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เป็นข้อเสนอแนะแบบ (check list) ในการปรับปรุงการบริหารงาน ได้จากการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน และครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา 10 คน (ดังมีรายชื่ออยู่ในภาคผนวก) เพื่อได้ข้อเสนอแนะและจัดกลุ่มข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social science) โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของสภาพปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t -test) และจำแนกตามจำนวนนักเรียนและที่ตั้งโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพและปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียสัน (Pearson product moment correlation) และศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยการหาน้ำหนักคะแนน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานอาคารสถานที่ งานบริหาร และงานบุคลากร เมื่อพิจารณาารายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 การบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การนิเทศครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา การส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาได้ศึกษาและใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย และการจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น จัดมุมบ้าน มุมหมอ มุมหนังสือ มุมเกม ฯลฯ

1.2 งานบุคลากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับครูระดับประถมศึกษา การพัฒนาครูระดับก่อนประถมศึกษาให้มีเจตคติที่ถูกต้อง การส่งเสริมให้ครูระดับก่อนประถมศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและให้ได้ผลดี

1.3 งานกิจการนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การบริการด้านสุขภาพ อนามัย แก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา การบริการอาหารแก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาได้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวันเปิดและวิธีการรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้ผู้ปกครองทราบได้ทั่วถึง

1.4 งานธุรการการเงินและพัสดุ พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดทำเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับก่อนประถมศึกษา เช่น ทะเบียนนักเรียน บัญชีรายชื่อ สมุดประจำตัว ฯลฯ การจัดทำบัญชีวัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ที่ใช้ในระดับก่อนประถมศึกษาให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และการจัดเก็บและบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ระดับก่อนประถมศึกษาให้เป็นระเบียบอยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะใช้ได้สะดวก

1.5 งานอาคารสถานที่ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะใช้ได้อย่างปลอดภัย การจัดให้มีสถานที่เล่นในร่มนอกห้องเรียนของระดับก่อนประถมศึกษา เช่น ที่เล่นน้ำ มุมบไล่อกลดง มุมช่างไม้ และบ่อทราย และการจัดให้มีสถานที่เล่นกลางแจ้งของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา เช่น สนามวิ่งเล่น สนามเด็กเล่น บ้านตุ๊กตา

1.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การขอความร่วมมือของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยเฉพาะกับผู้ปกครองระดับก่อนประถมศึกษา การขอความร่วมมือของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉพาะกับผู้ปกครองระดับก่อนประถมศึกษา และการขอความร่วมมือจากชุมชนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับระดับก่อนประถมศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน

ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อพิจารณา รายงานปรากฏผลดังนี้

2.1 งานวิชาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การนิเทศครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา การกำกับดูแลครูระดับก่อนประถมศึกษาให้ดำเนินการสอนผู้สอน แผนการจัดประสบการณ์ การจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น จัดมุมบ้าน มุมหมอ มุมหนังสือ มุมเกม ฯลฯ

2.2 งานบุคลากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับครูระดับก่อนประถมศึกษา การพัฒนาครูระดับก่อนประถมศึกษาให้มีเจตคติที่ถูกต้อง การส่งเสริมให้ครูระดับก่อนประถมศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและให้ได้ผลดี

2.3 งานกิจการนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การบริการด้านสุขภาพ อนามัย แก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา การปฐมพยาบาลผู้ปกครองวันเปิดเรียนวันแรกหรือก่อนเปิด การจัดทำสำมะโนผู้เรียนในเขตบริการของโรงเรียนที่ให้บริการระดับก่อนประถมศึกษา

2.4 งานธุรการการเงินและพัสดุ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การจัดทำเอกสารและหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับก่อนประถมศึกษา เช่น ทะเบียนนักเรียน บัญชีรายชื่อ สมุดประจำตัว ฯลฯ การจัดเก็บและบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ระดับก่อนประถมศึกษาให้เป็นระเบียบอยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะใช้ได้ สะดวก การควบคุมการใช้วัสดุครุภัณฑ์ระดับก่อนประถมศึกษาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

2.5 งานอาคารสถานที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยพร้อมที่จะใช้ได้อย่างปลอดภัย การจัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของนักเรียน เช่น ข้าวห่อ สบู่ แป้ง แปรง ยาสีฟัน และแก้วน้ำ การจัดให้มีสถานที่เล่นในร่มนอกห้องเรียนของระดับก่อนประถมศึกษา เช่น ที่เล่นน้ำ มุมบไล่อกลวง มุมช่างไม้ และบ่อทราย

2.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ การขอความร่วมมือจากชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับระดับก่อนประถมศึกษา การขอความร่วมมือของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉพาะกับผู้ปกครองระดับก่อนประถมศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

3. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ จำนวนนักเรียน และที่ตั้งของโรงเรียน

3.1 สภาพการบริหารงานจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมด้านงานวิชาการ งานบุคลากร และงานอาคารสถานที่ มีการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานสูงกว่าครูผู้สอน ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3.2 สภาพการบริหารงานจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและงานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานอาคารสถานที่ มีสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี ส่วนด้านอื่นมีสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 สภาพการบริหารงานจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านมีสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 สภาพการบริหารงานจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้านทุกด้านมีสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

โดยด้านงานวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ด้านงานบุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง

ด้านงานกิจการนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ โรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ด้านความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3.5 สภาพการบริหารงาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้าน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

โดยคํานงานวิชาการ เขต 1 เขต 4 และเขต 3 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 2 และเขต 1 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 3

คํานงานกิจการนักเรียน เขต 1 เขต 3 และเขต 4 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 2

คํานการการเงินและพัสดุ เขต 1 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 2

คํานอาคารสถานที่ เขต 1 เขต 3 และเขต 4 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 2

คํานความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน เขต 1 เขต 3 มีสภาพการบริหารงานมากกว่าเขต 2

จากผลการวิจัยปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช พบว่า สภาพการบริหารงาน เขต 2 มีปัญหาการบริหารงานมากกว่าเขต 1 เขต 3 และเขต 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหารงานระดับประถมศึกษามากกว่าการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษา จึงทำให้เขตพื้นที่การศึกษาฯ เขต 2 มีปัญหาคํานการคํานการอื่น ๆ อีกทั้งที่ตั้งของเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีจำนวนนักเรียนและสภาพทั่วไปแตกต่างกัน ยังขาดความพร้อมและขาดแคลนคํานต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี และอาจเนื่องมาจากพื้นที่ตั้งของโรงเรียนเป็นเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อยู่ห่างไกลกัน การคมนาคมติดต่อกันเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงทำให้เขตพื้นที่การศึกษาฯ เขต 2 มีปัญหาการบริหารมากกว่า เขต 1 เขต 3 และเขต 4

4. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามคํานการ วุฒิ ประสพการณ์ จำนวนนักเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

4.1 ปัญหาการบริหารงานจำแนกตามคํานการ โดยรวมและรายคํานการแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ปัญหาการบริหารงานจำแนกตามวุฒิการศึกษา

คํานอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ที่มิวุฒิ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปัญหาสูงกว่าผู้ที่มิวุฒิการศึกษาปริญญาตรี โดยรวมและคํานการอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ปัญหาการบริหารงานจำแนกตามประสพการณ์ โดยรวมและรายคํานการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ปัญหาการบริหารงานจำแนกตามขนาดโรงเรียน

คํานงานอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียน ขนาดใหญ่ มีปัญหาการบริหารงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง

6.5 ด้านงานอาคารสถานที่ ควรดำเนินการ 3 อันดับแรกดังนี้ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ควรวางแผนให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และควรมีการปรับปรุง ดูแล สภาพอาคารเรียนอยู่เสมอ

6.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรดำเนินการ 3 อันดับแรกดังนี้ ควรสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกันเพื่อลดความขัดแย้ง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน และควรมีการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นระบบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญที่พบจากการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชโดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นเป็นภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ในโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2529, หน้า 72-73) ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆของโรงเรียนใน 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528 ค, หน้า 11-19) ถือได้ว่าการบริหารโรงเรียนนั้นแตกต่างจากการบริหารธุรกิจ ผลงานของธุรกิจคือกำไร ส่วนผลงานที่ได้รับจากการบริหารโรงเรียนคือ ความก้าวหน้าในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษกว่าการบริหารงานอื่นๆ ที่มุ่งให้คนเป็นพลเมืองดีของสังคมและคุณภาพตามที่ประเทศชาติต้องการ (สงวน สิทธิเลิศอรุณ, 2528 หน้า 14) ดังนั้นการบริหารงานโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมของผู้บริหารและบุคลากรทั้งหลายในโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บริหารทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม และคุณภาพต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาของประเทศมาโดยตลอด

จากสภาพปัจจุบันการศึกษาของประเทศไทยกำลังมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่

7 กรกฎาคม 2546 กฎหมายกำหนด หรืออาจต้องมีการปรับเปลี่ยนสาระในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้น (พวงรัตน์ เกษรแพทย์, 2543, หน้า 23-24) ทำให้การดำเนินงานด้านปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนหรือการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้จากนโยบายดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้โรงเรียนต่าง ๆ มีสภาพการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวได้ในระดับปานกลางเท่านั้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ คงสมนวน (2534) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระ เสาวโกมุท (2533) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านตามลำดับคะแนนเฉลี่ย พบว่า สภาพการบริหารงานอันดับ 1 คือ งานกิจการนักเรียนทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจุดมุ่งหมายของโรงเรียนย่อมต้องการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการเพื่อให้กิจการนักเรียนเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ มีการจัดบริการที่ดีและเหมาะสม การปลูกฝังระเบียบวินัย พัฒนาริธีธรรมค่านิยม และการจัดกิจกรรมที่ดีงาม สามารถปกครองตนเองได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธยา วีระพันธุ์ (2536, หน้า 121) ที่ได้ศึกษาพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนนอกจากให้นักเรียนได้เรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมวิชาการ ดังนั้นจึงส่งผลทำให้การบริหารการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชมีสภาพการบริหารงานในระดับปานกลางอยู่ในอันดับแรก

2. ปัญหาการบริหารการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันพยายามทุ่มเทและเตรียมพร้อมเพื่อการบริหารงานโรงเรียนและการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างเต็มความสามารถแล้วก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดของทรัพยากรการบริหารงาน และการขาดแคลนอัตรากำลังคนข้างน้อย ทำให้การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชได้รับผลกระทบบ้างเพียงเล็กน้อย และส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยด้วยเช่นกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ คงสมนวน (2534) ที่ได้ศึกษาพบว่า

การบริหารงานโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สามารถ รัตนาศิลป์ (2533) ที่ได้ศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานอันดับแรกคือ งานอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพโรงเรียนประถมศึกษาบางโรงเรียนขาดความพร้อมเกี่ยวกับงบประมาณ สิ่งก่อสร้างเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนได้รับงบประมาณค่อนข้างน้อยและจำกัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538 ก, หน้า 36) ดังนั้นการบริหารงานอาคารสถานที่ของโรงเรียนจึงเป็นปัญหาในอันดับแรก ปัญหาอันดับสองคือ งานวิชาการทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ การเตรียมความพร้อมให้นักเรียนยังขาดประสิทธิภาพ เอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่ครบถ้วน และไม่เพียงพอกับความจำเป็นที่ต้องใช้ จึงก่อให้เกิดทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ไม่แตกต่างกันเป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มักเปิดชั้นระดับก่อนประถมศึกษาห้องเดียว เพราะมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรบริหาร จึงทำให้ผู้สอนก่อนระดับก่อนประถมศึกษาต้องดำเนินการอย่างโดดเดี่ยว ดังนั้นการจัดชั้นเด็กเล็กจำเป็นจะต้องได้รับความสนใจ และช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่เฉพาะแต่ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องดูแล ติดตาม กำกับ นิเทศและให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้านเป็นพิเศษ ซึ่งถ้าปฏิบัติได้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ยังช่วยให้การจัดการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ ขนาดโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา

3.1 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงาน จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัย พฤกษวานิช (บทคัดย่อ) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเท่ากัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลที่มีตำแหน่งต่างกันย่อมส่งผลต่อความสำเร็จหรือก่อให้เกิดปัญหาต่างกัน สภาพการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษานั้นมีหลักการและวิธีการแตกต่างกันกับระดับประถมศึกษา โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานมากกว่าครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้จะมีสาเหตุจากงานบริหารนั้นผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น ทั้งการกำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานการบริหาร ทำให้ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งมีได้รับผิชอบและถือว่าไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของตน ดังนั้น

ตำแหน่งและบทบาทหน้าที่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3.2 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ ยันอินทร์ (2541) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีประสิทธิภาพการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีวุฒิตสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป ได้ศึกษาหาความรู้ที่กว้างและลึกจึงทำให้มีโลกทัศน์อันกว้างไกล จึงมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารมากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี น่าจะมีประโยชน์ต่อการบริหารงานระดับประถมศึกษา ถ้าให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสช่วยปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นและจำแนกในการบริหารงาน และถ้าผู้บริหารจะสนับสนุนให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยเฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัย เพื่อช่วยลดสภาพการบริหารงานลงได้ และช่วยให้จัดประสบการณ์ในชั้นก่อนประถมศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานจำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณรงค์ สุทธิภักดี (2531) ที่พบว่า ครูอาจารย์มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นว่าสภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ที่เป็นจริงและที่คาดหวังทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ ศรีสมบัติ (2530) ที่พบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานบริหารนั้นเป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ พร้อมกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาได้เข้ารับการอบรมจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในเนื้อหาและรูปแบบเดียวกันในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และศึกษาจากชุดฝึกอบรมที่เหมือนกัน ก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และทัศนคติ ที่ความกล้าเผชิญปัญหาได้ดี ทั้งช่วยพัฒนาความคิด สามารถเลือกทางเลือกได้ดี และพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์มากเป็นปัจจัยช่วยให้การปฏิบัติงานดีขึ้น ดังนั้นผู้ที่มีประสบการณ์และปฏิบัติงานบริหารมานาน สามารถนำประสบการณ์มาช่วยดำเนินงานให้สำเร็จ ลุล่วงแก่หน่วยงานได้ ดังเช่นผลการวิจัยที่ว่า อาชญากรรมหรือการได้รับชืสูงก็ยิ่งจะทำให้สามารถ

ทำประสบการณ์มาช่วยดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงกำหนดงานมากขึ้นเท่านั้น สิ่งเหล่านี้จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้สภาพการบริหารงานโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพร เพชรสงค์ (2532) ที่พบว่าระดับการบริหารงานอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีขนาดกลางกับขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กับผลงานวิจัยของ สิโรตม์ มยุรภักดิ์ (2531) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีขนาดเล็กกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราชมีความพร้อมและมีสภาพการบริหารไม่แตกต่างกันมากนัก ถึงแม้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมในด้านทรัพยากรมากกว่า แต่โรงเรียนขนาดเล็กก็มีปริมาณงานและความซับซ้อนในการบริหารน้อยกว่า ซึ่งโกศิศ แก่นอิน (2531) กล่าวว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ได้เปรียบเรื่องงบประมาณ แต่โรงเรียนขนาดเล็กได้เปรียบในเรื่องจำนวนนักเรียน ดังนั้นถึงแม้โรงเรียนที่เปิดสอนชั้นระดับก่อนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันบ้าง แต่ความพร้อมและสภาพการบริหารงานใกล้เคียงกัน ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ จึงทำให้ขนาดของโรงเรียนไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้สภาพการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเดือนดา อวยสวัสดิ์ (2541) ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัมีสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชนบท ส่วนมากกระจายอยู่ทุกพื้นที่ในทุกเขตของจังหวัด โรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างกัน บางโรงเรียนอยู่ในเขตพื้นที่ทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานด้านสังกัด เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกด้าน ส่วนบางโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่มีความเจริญแล้ว มีความพร้อมทุกด้าน และได้รับการสนับสนุนจากชุมชนนั้น ๆ เป็นอย่างดี ดังนั้นสภาพการบริหารงานย่อมแตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิ ประสบการณ์ ขนาดโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

4.1 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าตำแหน่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานขององค์กรที่สำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มหน้าที่ความรับผิดชอบที่มอบหมายให้บุคคลปฏิบัติและจัดเป็นสถานภาพทางสังคมที่มีบทบาทต่อการรับรู้ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานในองค์กรนั้น ๆ สมศักดิ์ ชาติมาลา (2537) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูผู้สอน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประเสริฐ โตะชา (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่าปัญหา การวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 52 ขยายระดับก่อนประถมศึกษาทุกโครงการ โดยใช้ระดับประถมศึกษาทางการสอนแต่การจัดการศึกษาแตกต่างกัน โดยให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมและศึกษาจากเอกสารที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบให้เพื่อการประเมินคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนิกรณ ศิวรานนท์ (2542) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกับครูที่มีวุฒิการศึกษาดำเนินแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน จำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน ต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมหลักสูตรที่ กค. กำหนด ซึ่งจะมุ่งเน้นการบริหารงานทั้ง 6 งาน ของผู้บริหารโรงเรียน และได้รับการฝึกอบรมเรียนรู้พัฒนาด้วยตนเอง จำนวน 20 เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 ข) ก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งต้องมีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และรู้จักประยุกต์ใช้หลักการบริหารที่เป็นทั้งศาสตร์ คือเป็นวิชาการที่ผู้บริหารสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และเป็นทางศิลป์ คือเป็น ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถของแต่ละคนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนแนวทางนโยบายการบริหารงานบุคลากร จากการประชุม

ประจำเดือนของผู้บริหารเป็นประจำทุกเดือน จะทำให้รับทราบนโยบายในการนำมาปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน ประกอบกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการจัดอบรมสัมพันธ์เชิงปฏิบัติการและนิเทศการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความรู้ในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภักดิ์ เจือกโวัน (2533) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการวางแผนวิเคราะห์งานของโรงเรียน และมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของงาน เพื่อจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติหน้าที่และชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้จัดทำระเบียบ แนวทางการปฏิบัติงาน กำหนดนโยบาย มาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียน ในรูปแบบองค์คณะบุคคล ในการเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการใช้บุคลากรทั้งในระดับจังหวัดและระดับโรงเรียนประถมศึกษา การกำหนดคุณลักษณะของงานแต่ละงานเพื่อจัดบุคลากรที่มีอยู่ภายในโรงเรียนเข้าปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถและความสมัครใจ เพื่อให้โรงเรียนเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉะคร การะพันธ์ (2535) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ปัญหาการบริหารงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครศรีธรรมราชกระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด มีสภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพชุมชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเจริญด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ เหล่านี้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้ปัญหาการบริหารงานการศึกษาแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมชาย สหชัยรุ่งเรือง (2540) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนการประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาชายฝั่งทะเลตะวันออก และนอกเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกมีปัญหาการบริหารงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5. หาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพกับปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการบริหาร

งานของผู้บริหารโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินมาตรฐานจากบุคคลภายนอก จึงทำให้มีปัญหาโดยรวมมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช

6.1 ด้านงานวิชาการ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรมีการพัฒนาและวิเคราะห์หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรมีแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ ควรมีตารางจัดกิจกรรมประจำวันและควรมีการนิเทศติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของโรงเรียน ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาเป้าหมาย วัตถุประสงค์และแผนงานของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ ปรับเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมต่าง ๆ ให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมต้องการ การบริหารงานวิชาการต้องอาศัยบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันทำงานแก้ไขปัญหาคอขวดให้หมดไป ผู้บริหารจะต้องมีบทบาททำให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ถ้าบุคลากรฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่รับทราบแผนการปฏิบัติ และไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิชาการ ก็จะประสบความสำเร็จไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 28) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่มีความสำคัญมากที่สุด เปรียบเสมือนหัวใจของการบริหารโรงเรียนเป็นชีวิตจิตใจของสถาบันโดยใช้การจัดแผนการเรียนการสอน และการปฏิบัติตามแผนการสอน จึงส่งผลทำให้ควรพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ลดความซ้ำซ้อนโดยประสานแผนงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6.2 ด้านงานบุคลากร ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรมีการจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับงาน บุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร เป้าหมาย และการจัดกิจกรรม บุคลากรควรมีความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ควรเพิ่มอัตราส่วนบุคลากรครูต่อจำนวนนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานโรงเรียน บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด การที่ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดแผนงานหรือระบบการปฏิบัติงานไว้ดีเลิศเพียงใดก็ตาม หากบุคลากรไม่รับทราบนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน ตลอดจนมาตรการการใช้ทรัพยากรในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จของงานก็จะไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของงานบุคลากรเกี่ยวกับวางแผนการใช้ทรัพยากร และการประสานแผนงานซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญู สาร (2540, หน้า 373) ได้เสนอหลักการบริหารงานบุคลากรให้ได้ผลดี โดยให้บุคคลเข้าใจและยอมรับ

เป้าหมาย นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งการจัดกำลังคนและการมอบอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับตัวบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

6.3 ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรมีการส่งเสริมนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนทั้งในและนอกสถานที่ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมกลางแจ้ง ควรมีการส่งเสริมทักษะนักเรียนทางด้านกีฬา ควรมีการส่งเสริมนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นอกสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียนต้องร่วมมือร่วมใจกันมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรัก ความสามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กติมา ปริดีคิด (2540, หน้า 192) ที่กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพเริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรม วางแผน ตัดสินใจเลือกกิจกรรม จัดระบบงาน หรือรูปองค์การสาขาบริหารกิจกรรม กำหนดขอบข่ายหน้าที่รับผิดชอบ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนางานกิจการนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นไป เพื่อให้งานด้านกิจการนักเรียนบรรลุเป้าหมายดียิ่งขึ้น จึงส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรและผู้บริหารมีการวางแผนงาน ประสานแผนงานใช้ทรัพยากรเพื่องานกิจการนักเรียนเกิดประโยชน์มากที่สุด

6.4 ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพียงพอและถูกต้อง ควรมีการสำรวจความต้องการในการจัดหาวัสดุ ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างเหมาะสม ควรมีวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอต่อการใช้ ควรมีการระดมทรัพยากรมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานธุรการการเงิน และพัสดุต้องดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบ เนื่องจากเป็นงานที่มีระเบียบปฏิบัติ มีคำสั่ง ข้อบังคับ มีมติคณะรัฐมนตรี หากปฏิบัติผิดพลาดหรือบกพร่องจะตรวจพบได้ง่าย เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติและผู้บริหารมีความผิดได้ และการทำงานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จำเป็นต้องอาศัยงานธุรการการเงินและพัสดุ ซึ่งเป็นงานบริการให้ความสะดวกในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ หวน พันธุ์พันธุ์ (2528, หน้า 63) กล่าวว่างานธุรการการเงินและพัสดุ เป็นภารกิจที่ผู้บริหารจะต้องทำควบคู่กันไป เมื่อมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการซื้อ จัดซื้อ ทำหลักฐานการซื้อ การจ่าย การจ้าง และการรายงานจะต้องอาศัยกิจกรรมด้านงานสารบรรณและธุรการ ฉะนั้นเพื่อให้งานบริหารงานธุรการการเงินและพัสดุมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีการวางแผนการประสานงาน ใช้งบประมาณร่วมกัน เพื่อให้เกิดการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อไป

6.5 ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ควรวางแผนให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ควรมีการปรับปรุง ดูแล สภาพอาคารเรียนอยู่เสมอ ควรส่งเสริมให้มีการใช้ห้องพิเศษในการจัดกิจกรรม ควรมีอุปกรณ์สนามเด็กเล่นที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการดำเนินการเพื่อให้ได้อาคารสถานที่ตามที่ต้องการแต่ละหลัง ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีหน้าที่หรืออำนาจใด ๆ แต่จะเป็นการพิจารณาร่วมกันของผู้บริหารในระดับที่เกี่ยวข้องและสูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ โดยจัดระเบียบงานให้มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลรับผิดชอบโดยเฉพาะ เพื่อใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีการประชุมวางแผน กำหนดข้อระบุงทางการศึกษาเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ กำหนดการวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ บำรุงรักษาให้คงสภาพที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 190) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ต้องมีการวางแผนดูแลบำรุงรักษา พัฒนาอาคารต่าง ๆ และบริเวณโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม เหมาะสมกับสภาพการใช้อู่เสมอ จึงส่งผลทำให้ควรมีการพัฒนาการวางแผน การประสานแผนงาน การใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน

6.6 ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาเสนอว่า ควรสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกันเพื่อลดความขัดแย้ง ควรมีการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นระบบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ควรมีการประชุมชี้แจงและเผยแพร่ ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ควรติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาจะสำเร็จในทุกด้านได้ ต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานต่าง ๆ เป็นการระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ตรงกับปัญหาความต้องการและระดับความสามารถของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนในชุมชนนั้นกับการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินสุดา สุริรังสี (2540 อ้างถึงใน พวงรัตน์ เกษรแพทย์, 2543) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ที่ประสบความสำเร็จคือบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ฉะนั้นจึงทำให้งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต้องพัฒนาส่งเสริมให้

บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ประสานแผนงาน นำทรัพยากรท้องถิ่นมาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช มีปัญหาที่ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ด้านงานวิชาการ

1.1 ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

1.2 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิชาการ

2. ด้านงานบุคลากร

2.1 ควรจัดบุคลากรหรือครูผู้สอนให้เหมาะสมกับงาน มีวุฒิการศึกษาโดยตรง

2.2 บุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร เป้าหมาย และการจัดประสบการณ์

3. ด้านงานกิจการนักเรียน

3.1 ควรส่งเสริมนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนทั้งในและนอกสถานที่

3.2 ควรส่งเสริมกิจกรรมกลางแจ้ง และนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านงานธุรการการเงินและพัสดุ

4.1 ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.2 ควรมีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุ – ครุภัณฑ์ เพื่อความพอเพียงในการใช้ประโยชน์

5. ด้านงานอาคารสถานที่

5.1 ควรจัดห้องน้ำ - ห้องส้วมไว้ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียน

5.2 ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ เช่นมีสนามเด็กเล่น พร้อมอุปกรณ์ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

6. ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6.1 ควรสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อนำมาปฏิบัติให้เหมาะสมและลดปัญหาความขัดแย้ง

6.2 ควรมีการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นระบบ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ อายุราชการ สถานภาพสมรส และความสมัครใจในการสอน
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอื่น ๆ และสังกัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อดูภาพรวมและรายด้าน
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่เพียงขนาดเดียว
4. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ด้านอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน ความต้องการของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษากับโรงเรียนเอกชน